
Невідповідність винаходу умові патентоздатності "промислова придатність" як наслідок помилок заявників при складанні заявки

Швалюк М.М., квітень 2013,
ДП «Український інститут промислової власності»

Визначення умови

Винахід визнається промислово придатним, якщо його може бути використано у промисловості або в іншій сфері діяльності.

Ч. 8 ст. 7 Закону України “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі” (Закон)

Перевірка промислової придатності

- наявність у матеріалах заявки посилання на призначення заявленого об'єкта винаходу;
- наявність у первинних матеріалах заявки описаних засобів і методів, за допомогою яких можливе здійснення винаходу в тому вигляді, як він охарактеризований в будь-якому пункті формули. Якщо такі відомості в матеріалах заявки відсутні, допускається, щоб засоби і методи, на які є посилання в заявці, були описані в джерелах інформації, що стали загальнодоступними до дати пріоритету винаходу;
- у разі здійснення винаходу за будь-яким пунктом формули, перевіряють, що реалізація вказаного заявником призначення дійсно можлива.

Під час перевірки заявленого винаходу на відповідність умові патентоздатності ПП зустрічаються типові помилки заявників, яких можна було б уникнути, при дотриманні вимог Правил складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель.

Відсутність посилання на призначення

- Щодо заявок на пристрої перша із названих вимог зазвичай виконується, оскільки важко уявити опис пристрою без розкриття його призначення.
  - Щодо заявок на інші об'єкти дана вимога, в окремих випадках, може не виконуватися.
-

Дійсна відсутність посилання на призначення

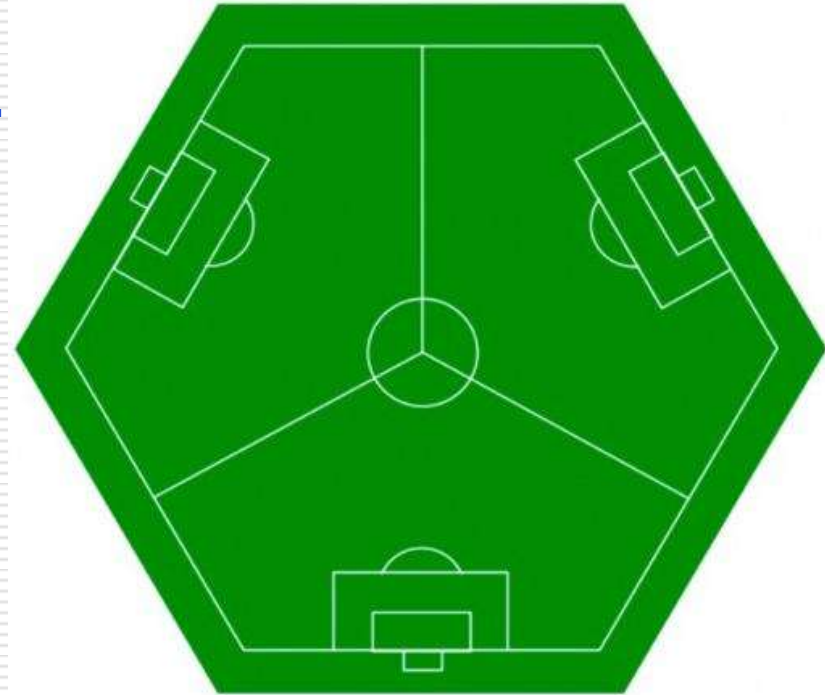

- Є тоді, коли немає самого об'єкта винаходу, зокрема, якщо завлено один із об'єктів, які вказані у п. 2.5 Правил складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 22.01.2001 за № 22 (Правила складання), наприклад відкриття, наукові теорії та математичні методи, правила виконання фізичних вправ, проведення ігор, конкурсів, аукціонів, проекти та схеми планування споруд, будинків, територій і ін.
-

Дійсна відсутність посилання на призначення

- Приклад
«Спосіб проведення футбольної гри».

В цьому випадку фактично заявляються правила проведення гри, які не є об'єктом винаходу, оскільки відповідно до п. 2.5 Правил складання правила проведення ігор не визнаються винаходами, а отже призначення такого способу не є призначенням об'єкта винаходу.

Наявність призначення

- Приклад

«Спосіб проведення футбольної гри, в якій використовують систему для визначення взяття воріт».

В цьому випадку сукупність ознак, що характеризують спосіб вказує на наявність дій з матеріальними об'єктами (електронними датчиками, пристроєм для генерування магнітного поля), і порядок виконання цих дій в часі. Тобто сукупність ознак, що характерні для такого об'єкта винаходу як "спосіб", а призначенням способу є автоматична фіксація взяття воріт.

Відсутність посилання на призначення

Приклад

Згідно формули та назви винаходу було заявлено пристрій «Віталізатор мулу й осадів комунальних стоків».

Відсутність посилання на призначення

Експертиза не виявила у рівні техніки джерел інформації, які є незалежними від винахідників-заявників даної заявки і у яких використовується термін «Віталізатор». Зважаючи на те, що термін «віталізатор» є неідентифікованим, неможливо однозначно встановити обсяг поняття, яке характеризується зазначеною словесною конструкцією «Віталізатор мулу й осадів комунальних стоків».

Відсутність посилання на призначення

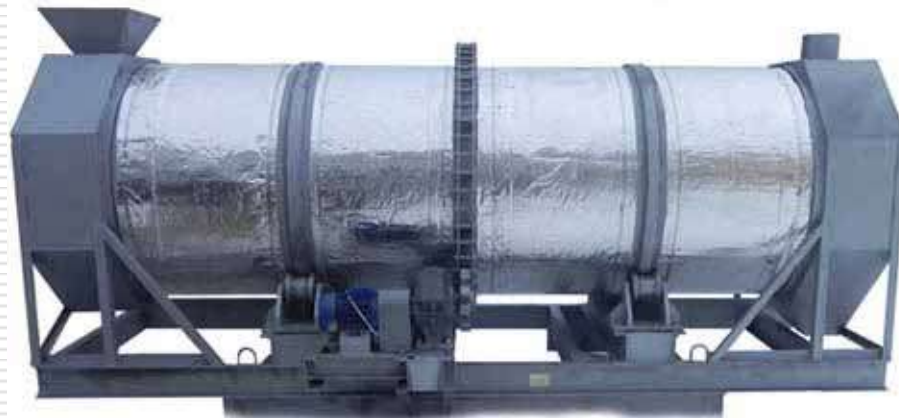
Таким чином формула *та назва*
винаходу не характеризують
призначення винаходу.

Відсутність посилання на призначення

Однак із опису винаходу можливо зрозуміти, що т.з “Віталізатор” є пристроєм типу барабанної сушарки, яка забезпечує сушку мулу та осадів комунальних стоків, а також знешкодження шкідливої мікрофлори шляхом нагрівання мулу та осадів до достатньо високої температури.

Відсутність посилання на призначення

Таким чином, у описі винаходу фактично є посилання на призначення об'єкта винаходу (**сушка мулу та осадів комунальних стоків з одночасним знешкодження шкідливої мікрофлори**).

Але оскільки заявник використовував неідентифіковані терміни для характеристики призначення у формулі та назві винаходу, це може призвести до враження про відсутність посилання на призначення об'єкта винаходу і як наслідок поставити під сумнів відповідність даного винаходу умові "промислової придатності".

Поради

- При оформленні матеріалів заявки, не потрібно використовувати красиві надумані слова.
- Рекомендується для описування винаходу, його призначення та роботи, використовувати загальноприйняті терміни, зрозумілі з авторитетних джерел наукової та технічної інформації.

Відсутність у первинних матеріалах заявки описаних засобів і методів.

- При перевірці другої вимоги умови «промислова придатність» помилки заявника найчастіше бувають у випадках, коли для здійснення винаходу необхідні засоби та методи, які не розкриті заявником в описі або пріоритетних документах і створення яких не впливає з відомого рівня техніки. Іноді заявник навмисно не описує вказані засоби і методи, які необхідні для здійснення винаходу та реалізації призначення, вирішивши зберегти їх у таємниці.

- Таке приховування, як правило, призводить до висновку експертизи про невідповідність винаходу умові «промислова придатність», в разі якщо експертизою за результатами патентно-інформаційного пошуку також не будуть виявлені з рівня техніки необхідні засоби та методи, що підтверджують можливість здійснення заявленого винаходу.

Відсутність у первинних матеріалах заявки описаних засобів і методів.

- Приклад
Заявлений винахід «Навісний пристрій рейкового ходу», в якому пружний елемент виконаний з полімеру «Vibrothан 8000»
-

Відсутність у первинних матеріалах заявки описаних засобів і методів.

- В якості ознаки, що характеризує полімер з якого виготовлений пружний елемент використано торгове найменування «Vibrothan 8000». Експертиза не знайшла у рівні техніки джерел, із яких був би відомий полімер із такою назвою. Крім того, ні з опису винаходу, ні з рівня техніки невідомі склад, технічні властивості та спосіб одержання зазначеного полімеру. Тому, здійснення винаходу в тому вигляді як він охарактеризований в формулі неможливе.
-

Відсутність у первинних матеріалах заявки описаних засобів і методів.

- Приклад

Заявлено «Генератор торсійного поля»

В описі та формулі винаходу зазначається, що пристрій створений геометричною формою, яка є джерелом акумульованого торсійного випромінювання. Проте, з авторитетних джерел наукової інформації відомо, що т.з. торсійне поле не вважається таким, що дійсно існує, його властивості не є достовірно встановленими, і немає приладів, які б достовірно фіксували наявність цього поля. Отже, неможливо достовірно довести, що заявлений пристрій може генерувати т.з. торсійне поле.

Поради

- ❑ Заявникам рекомендується в обов'язковому порядку розкривати в описі засоби і методи, необхідні для здійснення винаходу і реалізації його призначення або ж вказати в описі на можливість здійснення винаходу на підставі загальнодоступних засобів і методів, варто уникати при характеристиці винаходів використання в якості ознак видуманих термінів та торгових найменувань, а також не використовувати як доводи здійснення винаходу недостовірну інформацію (різні псевдонаукові теорії та гіпотези).
- ❑ Якщо уточнення формули в рамках первинноподаних матеріалів заявки неможливе можна подати нову заявку, з затребуванням пріоритету за датою надходження додаткових матеріалів до раніше поданої заявки (п. 8 ст. 15 Закону).

Реалізація вказаного заявником призначення.

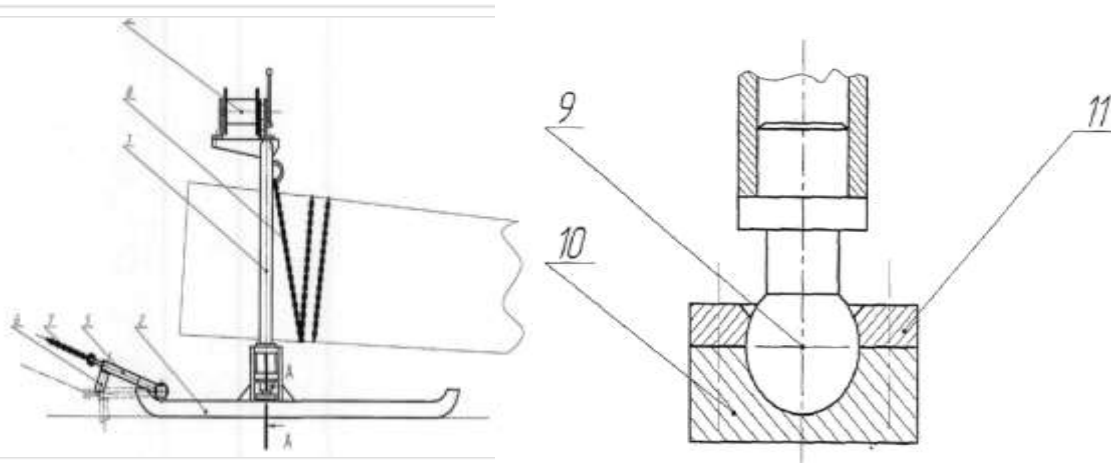

- Згідно цієї умови експертиза перевіряє, чи можлива реалізація вказаного заявником призначення в рамках ознак, наявних у формулі.
  - Як показує практика, часто призначення винаходу вказується заявником у формулі ширше, ніж воно реалізується насправді відповідно до опису та сукупності ознак формули. В результаті може виявитися, що у формулі недостатньо ознак для здійснення винаходу відповідно до заявленого призначення, і його може бути визнано таким, що не відповідає умові «промислова придатність».
-

-
- Трапляються випадки, коли заявник, отримавши попередній висновок про невідповідність заявленого винаходу умові «промислова придатність», наприклад, пристрою, обурюється. Стверджує, що його пристрій вже виготовлений та працює, а експертиза визнала його промислово непридатним. Однак, не слід забувати, що **працездатність реального пристрою не є доказом того, що він є промислово придатним**, враховуючи формулу й опис.
-

Реалізація вказаного заявником призначення.

- Приклад
Трелювальний причіп з пристроєм самогальмування
Із формули та опису винаходу можна зрозуміти, що **призначення** заявленого об'єкта винаходу полягає у тому, щоб **бути трелювальним причепом, який спроможний завантажувати та транспортувати лісоматеріал.**

У тому вигляді як вони показані на фіг. кульові опори (10) не спроможні утримувати П-подібну вантажну рамку у вертикальному положенні від того, щоб ця рамка не завалилась вперед або назад при завантаженні лісоматеріалу та переважно назад при його транспортуванні. В результаті цього, по-перше, осі повороту кульових опор (9) не можуть розташовуватись вертикально, а відтак неможливо підвищити маневровість причепа. По-друге, П-подібна вантажна рамка не спроможна підтримувати вантаж (лісоматеріал).

У описі винаходу, кресленнях та формулі винаходу явним чином не розкрито додаткових засобів, які-б могли утримувати П-подібну вантажну рамку.

Завантаження та транспортування лісоматеріалу причепом, у тому вигляді як він охарактеризований у формулі, не реалізується.

-
- На практиці, при розгляді технічних рішень, що належать до області будівництва та гірничої справи, зустрічаються заявки з формулами, в яких заявник не вказує на наявність зв'язків між елементами пристрою, обмежуючись їх простим переліченням. Виняток становлять лише стандартні схеми і конструкції, коли зв'язки між їх елементами відомі апріорі.

- В результаті з формули винаходу може бути незрозуміла конструкція пристрою, як він працює, яке взаємне розташування елементів та зв'язки між ними для здійснення винаходу і реалізації вказаного заявником призначення.

Неможливість реалізації вказаного заявником призначення.

Неможливість реалізації вказаного заявником призначення.

-
- Однією з причин порушення умови «промислової придатності» може бути бажання заявника отримати так званий «парасольковий патент», тобто максимально збільшити об'єм охорони, виражений в незалежних пунктах формули, щоб конкуренти не змогли обійти заявлений винахід. Це може бути виражено в викладенні заявником кількісних ознак, в яких охоплений весь можливий інтервал значень тієї чи іншої величини, викладення в одному пункті як альтернативи всіх можливих і неможливих варіантів рішень, використання максимального ступеню узагальнення ознак (інколи до їх повної неідентифікованості).
  - Заявнику слід враховувати, що на кожне альтернативне викладення ознаки або групи ознак експертиза, з метою перевірки промислової придатності, може затребувати привести відомості щодо здійснення винаходу.
-

Поради

- У всіх зазначених вище ситуаціях термін діловодства за заявкою збільшується через необхідність надсилання попереднього висновку заявнику. Для економії часу і коштів, а головне для уникнення негативних наслідків в вигляді остаточного висновку про невідповідність винаходу умові патентоздатності "промислова придатність" заявник повинен уважніше ставитися до складання формули винаходу, враховуючи, що стислість у формулі повинна бути обґрунтованою, а первинні матеріали служать єдиним джерелом ознак при коригуванні формули винаходу.

